

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Hallitusohjelmakuuleminen: Ammatillisen koulutuksen kehittäminen.

Ensimmäinen tulosraportointi

24.10.2023

Hanna Niemelä & Tuomo Lähdeniemi

Tavoite, kutsuminen ja osallistuminen

Tavoite:

Kerätä ajatuksia toisen asteen kehittämiseksi hallitusohjelman tavoitteiden mukaan

Kohderyhmät:

Ammatillisen koulutuksen sidosryhmät

Kutsumisen kanavat:

Sähköpostikutsut

Osallistumisaika:

28.9.-17.10.2023

Osallistumisia yhteensä :

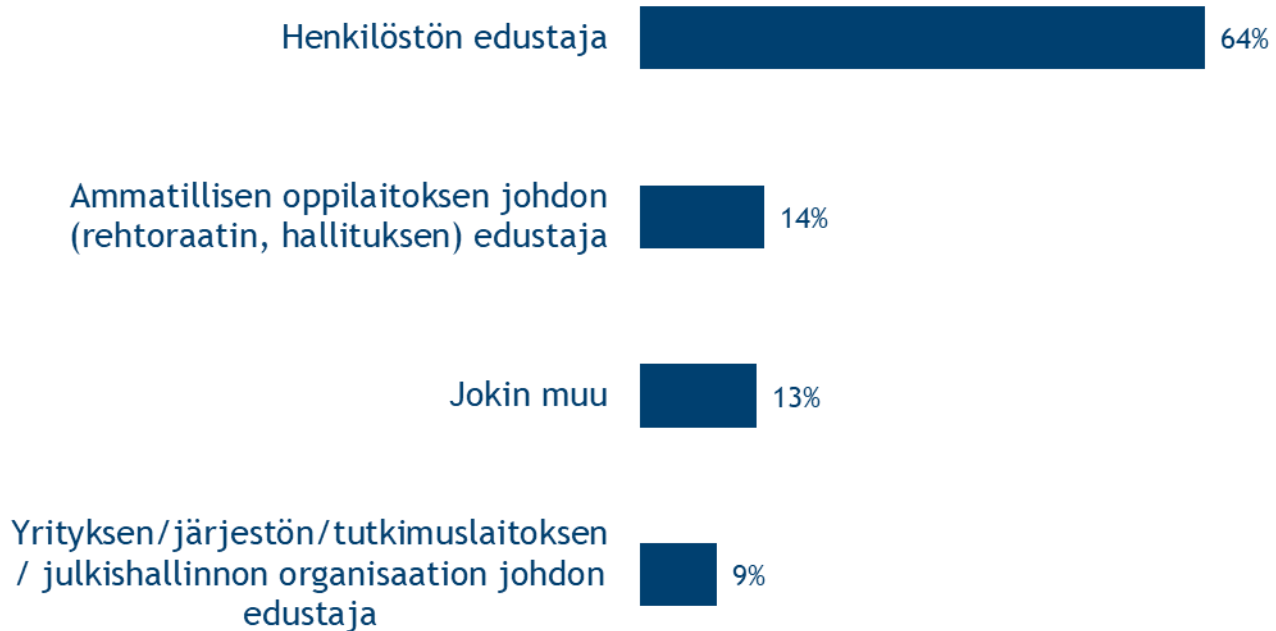
1074

Suomeksi: 978

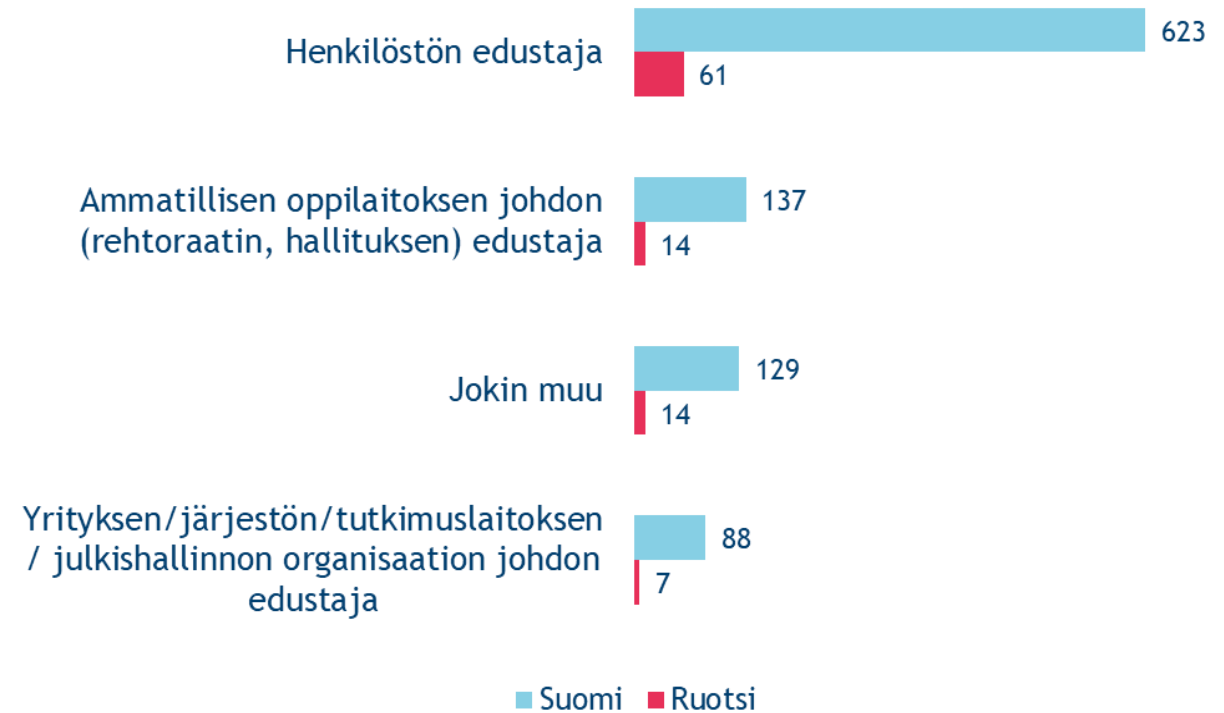
Ruotsiksi: 96

Osallistumisia yhteensä 1074

Rooli yhteensä

Rooli kieliversioittain

Nostoja tuloksista

Osallistujat kommentoivat aktiivisesti. Vastaukset olivat punnittuja ja pitkiä. Osallistujat miettivät konkreettisia käytännön toimia sekä esittivät mielipiteitään hallitusohjelman tavoitteiden oikeasuuntaisuudesta.

Ammatillisen koulutuksen rooli TE2024-uudistuksessa kaipaava vielä täsmentämistä. Yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa tehdään jo valmiiksi useilla tavoilla, työelämän tarpeisiin pyritään vastaamaan ketterästi.

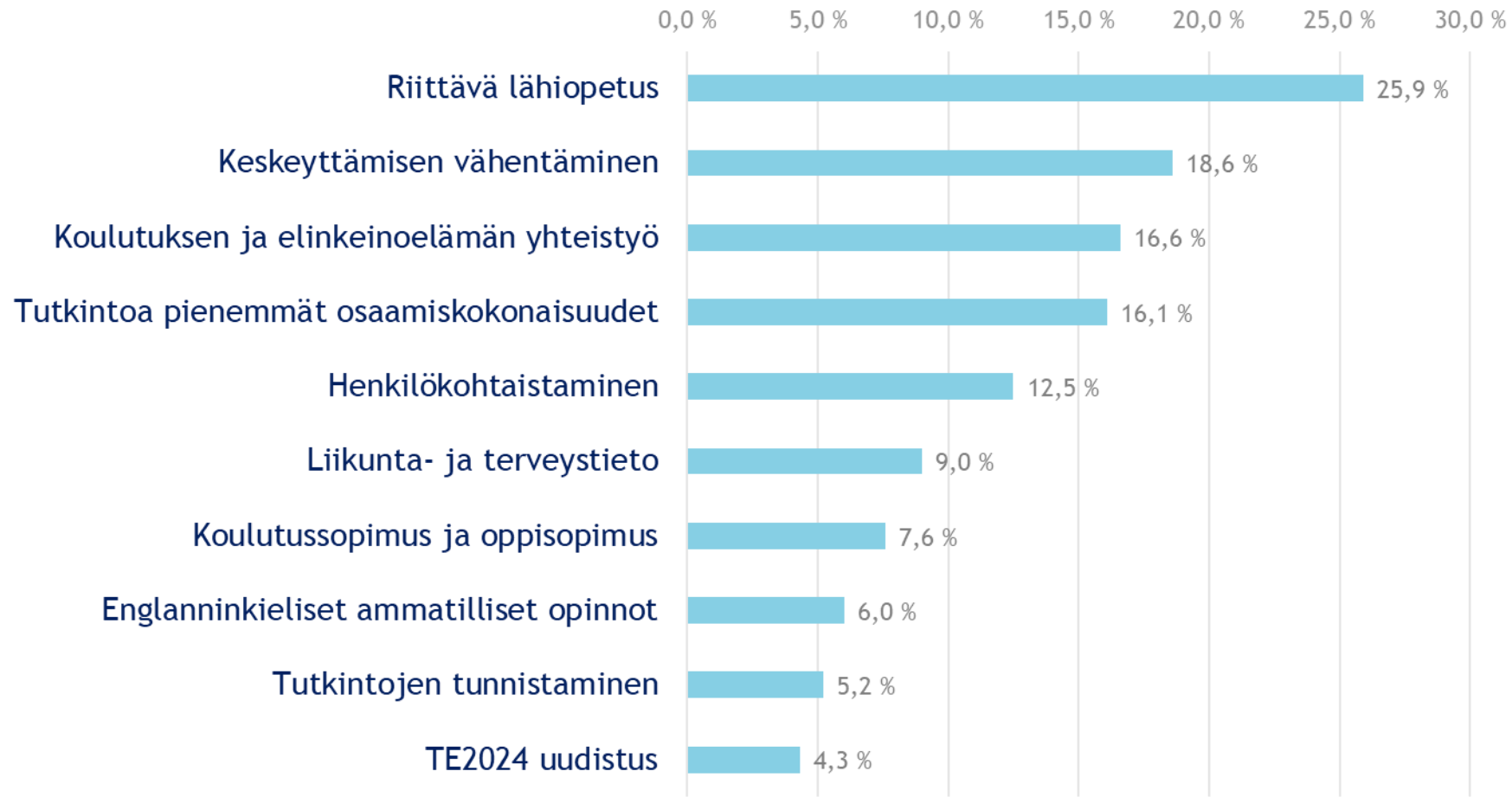

Hallitusohjelman tavoitteista hyväksyntää sai mm. pyrkimys turvata riittävä lähiopetuksen määrä. Tavoitteen toteuttamiseen liittyy mm. huoli riittävästä opettajien määrästä ja ryhmien koosta.

Rahoitusmallilta toivotaan selkeyttä, ennakoitavuutta ja jatkuvuutta. Toivotaan myös laadun huomiointia rahoitusperusteissa.

Osallistujat kommentoivat laajasti ja monipuolisesti hallitusohjelmaan kirjattuja tavoitteita

Miten kehitetään ammatillista koulutusta, jotta se toimii parhaalla mahdollisella tavalla? (N=1228)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

Tärkeimmäksi nostetut asiat ammatillisen koulutuksen kehittämässä – TOP15

1. Riittävästi aikaa opettamiselle.
2. Riittävät valmiudet aloittaa ammatilliset opinnot
3. Riittävä opettaja ja ohjaaja resurssi
4. Lähiopetusta lisää
5. Lähiopetus + oppimateriaalit kuntoon
6. Sopivat ryhmäkoot
7. Vaativaa tukea tarvitsevat erityisammattioppilaitoksiin
8. Kohdennettu resursointi ja pysyvästi
9. Tuki oppijoille jotta opintojen keskeytyminen vähenee
10. Oikeus tarvittavaan oppimisen tukeen
11. Lähiopetuksessa opiskelua ja ohjausta

12. Kouluihin tarvitaan lisää aikuisia, joilla on aikaa kohdata opiskelijat ja jotka tukevat, kannustavat ja ohjaavat tukitoimien pariin innostavasti
13. Riittävät tukitoimet opintojen etenemiseksi
14. Koulutuksen keskeyttämisen ehkäisyssä yhteisöllisyys ja osallisuus ovat tärkeitä elementtejä
15. Keskeyttämisten ehkäisy: keinoja oman ammattialan löytymiseen tulisi lisätä

Keinoja toteuttaa hallitusohjelmaan kirjattuja tavoitteita

Erityisesti pyrkimys **turvata riittävä lähiopetuksen määrä** sai hyväksyntää. Riittävän lähiopetuksen katsottiin lisäävän opetuksen laatua, tukevan oppimista ja auttavan oppijaa kiinnittymään kouluyhteisöön. Riittävän lähiopetuksen toteutumisen seuraaminen sekä riittävä perusrahoitus tukevat tavoitteen toteutumista. Huomioidaan erilaiset oppimisympäristöt ja esimerkiksi työelämässä tapahtuva oppiminen.

Keskeyttämisen vähentämiseksi tarvitaan opintojen ohjausta, tukipalveluita ja tukea opintoihin kiinnittymiseen. Mahdollisuus **henkilökohtaisiin suunnitelmiin** ja omaehtoiseen etenemiseen. Henkilökohtaisten suunnitelmien tekemisen arvo nähdään, mutta itse prosessi koetaan työläänä ja aikaa vievänä.

Koulutuksen ja työelämän yhteistyötä tehdään jo nykyisellään paljon erilaisin keinoin. Syventäminen vaatii aikaa, suunnitelmallisuutta ja tähän työhön kohdennettuja resursseja. Yhteistyön toivotaan entisestään tiivistyvän **TE2024-uudistuksen myötä**. Monipuoliset polut osaamisen lisäämiseksi ja uudelleen kouluttautumiseksi ovat tarpeen tulevaisuudessa. **Koulutusopimuksella** ja **oppisopimuksella** nähdään olevan tarjottavaa tässä kokonaisuudessa, samoin tutkintoja pienempien osakokonaisuuksien laajempi hyödyntäminen.

Tutkintojen tunnistamisen nopeuttaminen ja helpottaminen palvelee jatkuvan oppimisen ja osaamisen päivittämisen kokonaisuutta. Osaamisen päivittämisen toteuttaminen tulee jatkossakin tehdä oppijan **henkilökohtaisten tarpeiden** mukaan. **Englanninkielisten tutkintojen** tarjontaa kannattaa mieltä alueelliset tarpeet huomioiden.

Riittävä lähiopetuksen määrä

Resurssit ja seuranta

- Määritetään riittävä lähiopetuksen määrä, lähiopetukseksi katsottavat rakenteet sekä maksimi ryhmäkoko yhdelle opettajalle
- Varmistetaan ammatillisten opettajien tueksi riittävästi ohjaavia opettajia tukemaan opetusta ja hallitsemaan isokokoisia ryhmiä
- Seurataan lähiopetuksen määrää
- Huomioidaan, että osalla oppijoista tarve lähiopetukseen on enemmän, ja osalla vähemmän. Varmistetaan, että lähiopetusta ei resursoida parhaimpien ja itseohjautuvien opiskelijoiden mukaan.
- Turvataan lähiopetuksen määrää perusrahoituksella, kohdennetulla rahoituksella
- Turvataan riittävä opettajaresurssi, rekrytoidaan lisää opettajia

Opettamisen ja ohjaamisen laatu

- Vahvistetaan ammatillisen erityisopetuksen osaamista ja arvioidaan sen toteutumista jatkuvasti
- Selkeytetään opettajan työnkuvaa, minimoidaan kirjaamiseen ja byrokratiaan käytettävä aika
- Varmistetaan opintojen aikainen ohjaus ja tuki
- Hyödynnetään lähiopetuksessa monipuolisesti erilaisia opetusmenetelmiä sekä laadukkaita oppimateriaaleja, kiinnitetään huomiota ryhmäytymiseen

Koulutuksen keskeyttämisen vähentäminen

- **Riittävä ohjaus:** Lisätään opintojen ohjauksen määrää ja laatua jo peruskoulussa/yläkoulussa. Tarjotaan nuorille kokeilujaksoja, mahdollisuuksia tutustua käytännössä eri ammatteihin. Joustavoitetaan opinnoissa alalta toiselle siirtymistä ja suoritettujen opintojen hyväksilukua myös eri koulutusasteiden välillä. Tarjotaan riittävästi TuVa- koulutusta vaihtoehtona ammatilliselle perustutkinnolle. Varmistetaan, että jokainen saa lain edellyttämät henkilökohtaiset suunnitelmat. Lisätään ohjaajaresurssia toisella asteella.
- **Riittävät valmiudet opintoihin:** Varmistetaan, että perusopetus tarjoaa valmiudet toisen asteen opintoihin.
Riittävät tukipalvelut: Panostetaan opiskelijoiden toimeentuloon ja mielenterveyteen niin pitkäjänteisesti kuin projekteillakin. Mahdollistetaan oikea-aikainen tuen tarpeen tunnistaminen ja tuki eri tilanteissa, jotta nuori saa tukea elämänhallinnan haasteissa ja koulukunnon ylläpidossa. Lisätään yhteistyötä opetuksen, opiskeluhuollon ja kolmannen sektorin toimijoiden välillä tukemaan varhaista puuttumista. Varmistetaan riittävä aikuisten määrä opintojen ajan; opettajat, ohjaajat, erityinen tuki. Järjestetään vieraskielisille opiskelijoille riittävästi S2-opetusta. Lisätään erityisen tuen oppilaitoksia ja erityisopettajan riittävät resurssit.
- **Riittävä kiinnittyminen yhteisöön:** Panostetaan yhteisöllisyyden rakentamiseen ja luodaan toimintamalleja opintoihin kiinnittymisen tukemiseen. Lisätään osallisuutta ja ryhmäytymisen käytäntöjä.
- **Riittävän hyvä opetus:** Panostetaan opetuksen laatuun, mitataan ja palkitaan, osaamisperusteisuus huomioiden. Tarjotaan riittävästi lähiopetusta, läsnäoloa ja vuorovaikutusta. Tarjotaan erilaisia oppimisympäristöjä erilaisille oppijoille.
- **Riittävän selkeät prosessit:** Hyödynnetään digitaalisia työkaluja edistymisen seurannassa ja tuen tarpeen arvioinnissa. Tilastoidaan erikseen tutkinnosta toiseen siirtyvät, työllistyvät ja epäkoulukuntoiset oppijat.

Opiskelijan henkilökohtaiset suunnitelmat

Seuranta ja ohjaus

- HOKSiin kirjattavien asioiden määrän vähentäminen, sisältöjen keventäminen
- Luodaan laadunvarmistukseen mekanismi: sanktiot tai porkkanat, rahoituksen liittäminen HOKSien määrään ja laatuun
- Seurataan HOKSien toteutumista ja vaikuttavuutta säännöllisesti
- Suunnitellaan HOKS prosessi palvelemaan myös ohjausta, ei vain hallinnollista tiedonkeruuta

Käytännön toteutus

- Varmistetaan että opettajilla on riittävästi resurssia ohjaustyöhön ja henkilökohtaisiin keskusteluihin sekä HOKSin päivittämiseen. Rajataan opiskelijoiden määrää per vastuopettaja.
- Otetaan suunnitelmissa aidosti huomioon opiskelijan tilanne, esim. erityisen tuen tarve
- Ylläpidetään ja kehitetään opettajien osaamista
- Varmistetaan, että henkilöstöllä on yhteisymmärrys henkilökohtaistamisen prosessista ja työnjaosta. Myös nivelvaiheissa ja moniammatillisissa oppilaitoksissa.
- Kehitetään digitaalisia ratkaisuja niin, että ne ovat toimivia ja tukevat prosessia. Hyödynnetään tekoälyn mahdollisuuksia ja automatisointia. Parannetaan ammatillisen koulutuksen opiskelijahallintajärjestelmää.
- Varataan enemmän resurssia ammatillisten opintojen ja ytojen välille
- Huolehditaan, että tunnustaminen ja tunnistaminen ovat osa sujuvaa prosessia
- Lisätään henkilökohtaistamiseen oppilaitosten välistä yhteisyyttä, luodaan esim. oma alueellinen HOKS/HEKS -ryhmä

Pienemmät osaamiskokonaisuudet

Jatkuvan oppimisen vahvistaminen & työvoimatarpeeseen vastaaminen alueilla

- Rahoituksen uudistaminen osatutkintoja ja tutkinnon osien suorittamiseen kannustavaksi
- Tehdään osakokonaisuuksia tunnetuksi: Jaetaan tietoa ja ymmärrystä pienempien osakokonaisuuksien roolista ja mahdollisuuksista osaamisen päivittämisessä työelämän edustajille.

Yhteistyön lisääminen

- Lisätään yhteistyötä oppilaitosten, nuorten työpajatoiminnan ja paikallisten työllisyyspalveluiden sekä yritysten kanssa
- Tuetaan osaamiskosysteemiajattelua alueellisesti ja valtakunnallisesti
- Lisätään poikkihallinnollista yhteistyötä, jotta saatavilla on selkeät ja johdonmukaiset ohjeet esimerkiksi työttömien omaehtoisesta opiskelusta tai tutkinnon osaa pienempien kokonaisuuksien suorittamisesta

Rakenteet ja konseptointi

- Suunnitellaan pienempien osakokonaisuuksien konseptointia alueen työelämän tarpeita kuunnellen ja kartoittaen. Tutkinnon perusteisiin tulisi saada jollain tavalla perusteltua muokattavuutta.
- Mietitään osakokonaisuuksien rakenteita huolella. Ovatko osana tutkintorakennetta vai irrallisia kokonaisuuksia? Onko mahdollista muodostaa eri alojen tutkinnon osista koostuvia kokonaisuuksia?
- Luodaan ketteriä toteutuksia opetukseen ja myös moduuliajattelua. Varmistetaan osatutkinnon suorittamisen järkevä aikataulutus ja riittävä ohjausresurssi.
- Tarjotaan valmiiksi tuotteistettuja ja paketoituja työvoiman tarpeisiin suunnattuja osatutkintoja

Koulutuksen ja elinkeinoelämän yhteistyö

Koulutuksen tarjonnan uudistaminen tarpeisiin vastaamiseksi

Yhteistyön syventäminen

- Nostetaan vaikuttavuusrahoituksen painoarvoa
- Tehdään alueellista ennakointi- ja osaamisen hankkimisen suunnittelutyötä aktiivisesti työelämän ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa verkostoissa ja foorumeissa
- Luodaan kumppanuussopimuksia oppilaitosten ja yritysten välillä
- Lisätään vuoropuhelua kohdentamalla resursseja mm. opettajien työelämäjaksoihin, tapahtumiin, projekteihin
- Hyödynnetään aiemmin tehtyjen hankkeiden tuloksia ja kootaan systemaattisesti hyviä käytäntöjä yhteen
- Kannustetaan koulutuksen järjestäjiä toteuttamaan koulutusta nykyistä enemmän työpaikoilla. Kannustus voisi olla suoraan rahallista kompensatiota. Lisätään ja edistetään työpaikkaohjaajien koulutusta ja tuetaan heitä ohjauksessa.

Koulutuksen tarjonnan uudistaminen

- Tuodaan joustoa järjestämislupiin, jotta voidaan toteuttaa työelämän tarpeiden mukaisia koulutuksia, myös tutkinnonosaa pienempiä koulutuksia
- Mahdollistetaan tutkintorakenteisiin joustavampi koostaminen eri tutkinnoista osasia
- Panostetaan paikallisten tutkinnonosien kehittämiseen
- Haetaan ja käytetään myös kansainvälisesti tarjolla olevaa hankerahaa eri tutkintojen sisältöjen kehittämiseen. Kehitetään oppimisympäristöjä ja opetuskäytössä olevia teknologioita vastaamaan elinkeinoelämän tarpeita
- Ohjataan vuosittain hakuja niille aloille, joissa on työllistymisen mahdollisuus suurimmillaan tai työvoimapula. Rahoituksella myös ohjaus tähän suuntaan.

Englanninkieliset ammatilliset opinnot

Mahdollisuus kotimaisten kielten riittävään opiskeluun

Tarve ja resurssit

- Englanninkielisten tutkintojen tarjoaminen vaatii suunnitelmallisuutta opintojen rakenteeseen liittyen
- Selvitetään ja kehitetään englanninkielisten tutkintojen tarjontaa tuleen alueellisen tarpeen ja kiinnostuksen mukaan, jotta koulutuksille löytyvät osallistujat ja niistä valmistuneet myös työllistyvät englanninkielisillä tutkinnoilla
- Luotetaan eri alueiden koulutusten järjestäjien ja elinkeinoelämän yhteiseen arvioon, milloin eri alojen opetus- ja tutkinnon suorituskieliksi tarvitaan kotimaisten kielten rinnalle vaihtoehtoisiksi muita kieliä
- Uudistetaan englanninkielisten tutkintojen järjestämislupamenettelyä
- Varmistetaan että opettajilla on vieraskielisen opetuksen suunnitteluun riittävästi aikaa

Osaaminen

- Varmistetaan kelpoisten S2 ja R2 opettajien määrä vieraskielisten opiskelijoiden koulutuksissa
- Resursoidaan opettajille mahdollisuus kielikoulutukseen
- Huolehditaan riittävä kieliopetus suomen tai ruotsin taidoissa työllistymisen mahdollistamiseksi Suomessa
- Valmennetaan englanninkielisiä opiskelijoita työelämään kielen ja työkuulttuurin osalta. Varmistetaan myös riittävä ohjaus ja ohjausosaaminen työpaikoilla.
- Tehdään aktiivista yhteistyötä kuntien, alueen työnantajien ja kolmannen sektoreiden toimijoiden kanssa varmistamaan kotoutuminen

Tutkintojen ja osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen käsittelyajat

- Tunnistaminen sitoo tällä hetkellä laajasti henkilöstöä ja hitauden ongelma tunnistetaan
- Tavoitteena yhdenvertainen tunnistaminen ja selkeät valtakunnalliset käytännöt koko Suomessa
- Luodaan yhteisesti valtakunnallisesti sovitut tunnustamisen ja tunnustamisen selkeät pelisäännöt
- Tarkastellaan kriittisesti osaamisen tunnustamisen määräystä ja ohjeistusta
- Annetaan enemmän toimivaltaa koulutuksen järjestäjille erityisesti YTO aineiden tunnustamisessa
- Jaetaan hyviä käytäntöjä toiminnan toteuttamisessa oppilaitoksissa
- Tehdään kehitystyötä tekoälyn ja automaation hyödyntämiseen valtakunnallisesti esimerkiksi aiemmin hankitun ja todistuksella todistettavan osaamisen tunnistamiseen
- Koski-palvelun hyödyntäminen. Opintopolun hyödyntäminen
- Huomioidaan erityisesti maahanmuuttajien osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Liikunta ja terveystieto oppiaineena

- Nykyinen Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen kattaa sekä liikunnan että terveystiedon tavoitteita
- Nimen muutokselle ei nähdä tarvetta, vaikka liikunnan lisäämiseen suhtaudutaan muuten myönteisesti
- Nykyinen työhyvinvoinnin ja työkyvyn ylläpitäminen antaa jo laajat mahdollisuudet panostaa monipuoliseen fyysisen ja toiminnallisen hyvinvoinnin kehittämiseen
- Työkyvyn ylläpidon ja työergonomian näkökulma säilytettävä
- Opinnot tulisi järjestää niin, että ne sijoitetaan koko opintojen ajalle, mielellään viikoittain, jotta ne tukevat liikunnallisen elämäntavan muodostumista.

Kehitysajatuksia

- Työhyvinvointiin liittyviä teemoja voisi olla kirjattuna enemmän ja laajemmin ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimukseen
- Esimerkiksi henkisen jaksamisen ja uupumisen ehkäisyn teemoja voisi lisätä opintoihin liikunnan ja terveystiedon lisäksi
- Osaamisaluetta voisi kehittää kannustamaan omaehtoisen jatkuvaan liikkumiseen ja terveellisten elintapojen ylläpitoon mieluummin kuin opettajajohtoiseen koululiikkumiseen
- Tarjotaan runsaasti erilaisia vaihtoehtoja liikunnan suorittamiseen osana opintoja

TE2024-uudistus ja osaamisen päivittäminen

TE2024-uudistus

- TE-alueiden tulee tehdä kiinteätä yhteistyötä ammatillisten koulutuksen järjestäjien kanssa, jotta osaamisen päivittämisen mahdollisuudet pystytään varmistamaan
- Korvamerkitään erityisavustusta kuntien ja koulutuksenjärjestäjien yhteistyön kehittämiseksi
- Avataan TE-24 uudistuksen ideologiaa ja viedään sitä osaksi opettajuutta ja oppilaitoksia
- Tuetaan johtajien muutoksen johtamisen taitoja. Lisätään ammatillisen koulutuksen johtajien yhteistyöfoorumeita ja tarkennetaan sekä täsmennetään johtamisen tavoitteita valtakunnallisesti.

Osaamisen päivittämisen mahdollisuudet

- Osaamisen päivittäminen sekä omaehtoisessa että TE-koulutuksessa tulee olla mahdollista taloudellisesti nuorilla ja aikuisilla. Tukimuotoja tulee kehittää niin, että elämänmittainen osaamisen kehittäminen on mahdollista.
- Tarjotaan mahdollisuus suorittaa tutkintoja ja tutkinnon osia, riippuen mitä työelämän kelpoisuusvaatimukset ja työntekijän resurssit ovat
- Hyödynnetään monipuolisesti yhteistyötapoja oppilaitos-työelämä-uudelleen koulutus(tmv) ja oppisopimus
- Huolehditaan osaamisen päivittämisen kokonaisuuksien tuotteistamisesta
- Mennään koulutusten kilpailutuksessa toiminnan laatu ja vaikuttavuus edellä
- Mahdollistetaan opinnot myös heille, jotka eivät puhu kotimaisia kieliä
- Sujuvoitetaan henkilökohtaisen osaamisen arvioinnin toteuttamista
- Tuodaan aikuiskoulutuksen eriyttämisellä vahvempaa tukea työllisyyspalveluille

Koulutussopimus ja oppisopimus

- Tavoite edistää koulutus- ja oppisopimuskoulutuksen käyttöä nähdään osin ristiriitaisena lähiopetuksen määrän lisäämisen kanssa
- Käyttö nähdään jo nykyisellään kohtalaisen kattavana, hyödyntämiseen vaikuttavat mm. alakohtaiset työmarkkinatilanteet

Selkeyttäminen

- Koulutus- ja oppisopimusprosessien yhtenäistäminen ja selkeyttäminen edelleen mm. lähiopetuksen järjestämisen kokonaisuuden osalta
- Ehdotuksia näiden kahden yhdistämisestä yhdeksi sopimukseksi nimenä esim. työelämässä oppiminen.

Käytön edistäminen

- Luodaan valtakunnallinen malli työnantajien rahalliseen kannustamiseen, ns. kulukorvauksiin
- Kevennetään koulutus- ja oppisopimusprosesseja, vähemmän byrokratiaa ja selkeät vastuut
- Lisätään yritysten tietoutta uuden lainsäädännön mahdollistamista joustavista tavoista yhdistää koulutus- ja oppisopimuksia, sekä toteuttaa näitä tutkinnon osittain
- Jaetaan osaamista ja hyviä toimintamalleja toteuttamisen, markkinoinnin ja hyödyntämisen näkökulmista
- Lisätään opiskelijoiden tietoa ja ymmärrystä koulutussopimuksen ja oppisopimuksen mahdollisuuksista
- Varmistetaan, että tutkintojen rakenteet palvelevat paikallista työnantajatarvetta
- Varmistetaan oppijoiden opiskelu- ja työelämätaitojen taso ennen koulutusta
- Kehitetään yhteistyötä nuorten työpajojen kanssa

Poimintoja aineistosta ammatillisen koulutuksen kehittämiseen liittyen

Nuorten opinnot eivät keskeydy. Nuoret oppivelvollisuusikäiset opiskelijat, jotka haluavat keskeyttää opinnot, ohjataan automaattisesti non stop -periaatteella toimivaan, jokaisessa oppilaitoksessa toimivaan TUVA-ryhmään. Kukaan ei siis tipu kelkasta, kun ammatillinen opiskelu vaihtuu urasuunniteluun, valmentavaan opetukseen ja tarvittaessa joustavaan peruskoulun arvosanojen korottamiseen.

Koulutuksen keskeyttämistä toisella asteella vähennetään määrätietoisesti Oppivelvollisuuslaki on joko poistettava tai laitettava pikaisesti kuntoon. Nyt osoituksilla tulevat, ei-koulukuntoiset henkilöt (hoidolliset) vievät paikat muilta. Lisäpaikat ja lisärahat loistavat poissaolollaan.

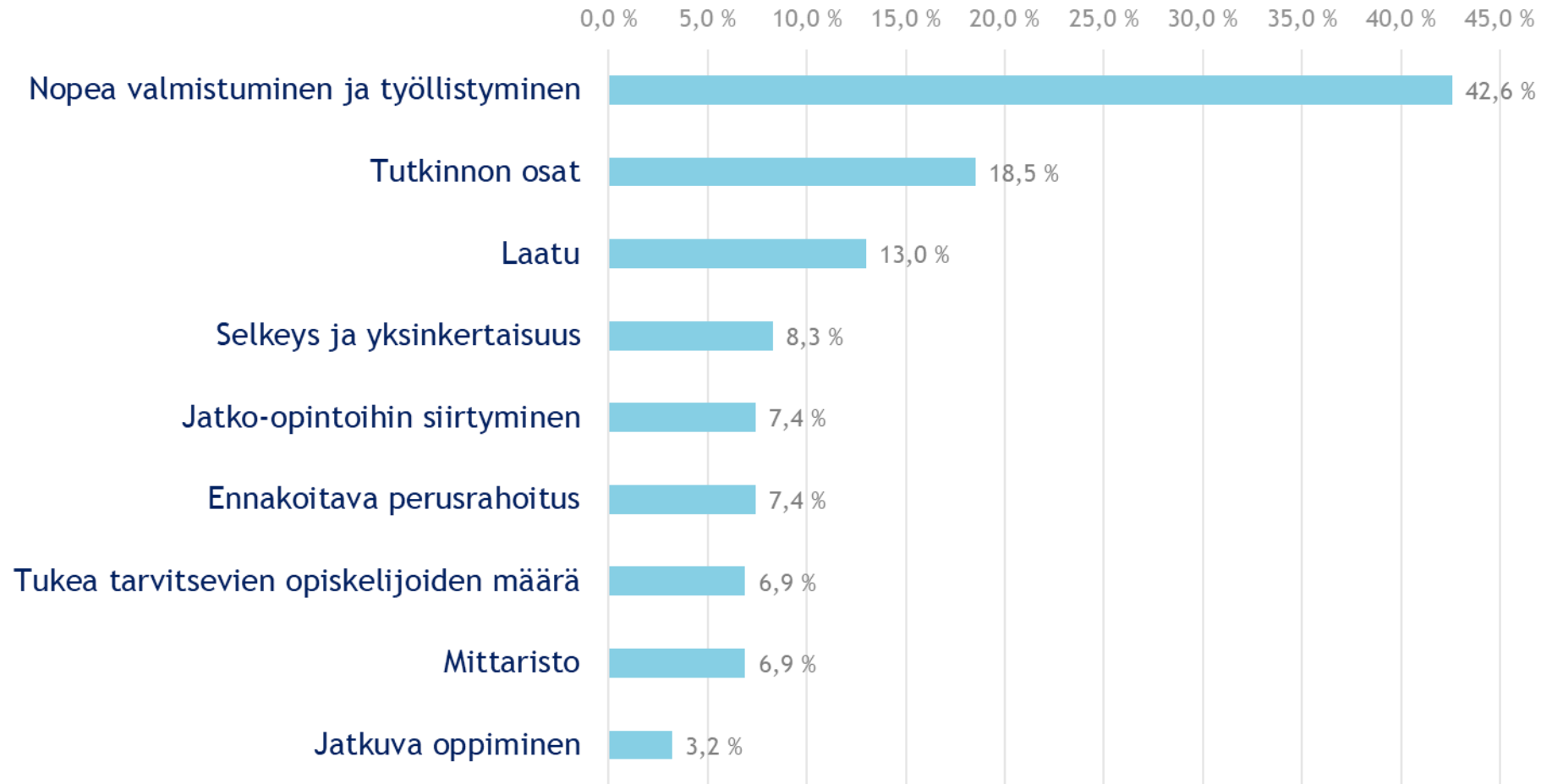
Henkilökohtaiset suunnitelmat. Usein tuntuu että erityisen tuen suunnitelmia laaditaan mutta niiden toteutus arjessa jää puuttumaan. Eli suunnitelmista pitäisi päästä arjen tukeen ja toteuttamiseen (lisää henkilökuntaa tukitoimiin mm. koulunkäynninohjaajia, laaja-alaisia erityisopettajia.)

Resurser. God målsättningar! Det största hindret för att uppnå dem är för lite personalresurser i utbildningen. Vi har idag ca 20% färre lärare än för 10 år sedan, men samma mängd studerande. Resurser via projekt är bra för att utveckla och ta in nya saker, men en kraftig höjning av basfinansieringen för att anställa fler lärare är ännu viktigare.

Oppisopimusta ei osata käyttää niin paljon kuin se mahdollistaa ja tarjoaisi malleja myös TE24 yhteistyöhön. Voisi hyödyntää paljonkin enemmän yhteistyötapoja oppilaitos-työelämä-uudelleen koulutus(tmv) ja oppisopimus. Veikkaan, että osaaminen ja hyvien mallien jakaminen sekä joidenkin mallien "pakottavampi" käyttöönotto olisivat iso apu ja lisäisivät tunnettuutta yrityksille.---

Miten ammatillisen koulutuksen rahoitus
kannustaisi paremmin työllistävään
koulutukseen?

Nopea valmistuminen ja työllistyminen rahoituksen perusteena ei ole kaikki kaikessa, myös laatu merkitsee

Miten ammatillisen koulutuksen rahoitus kannustaisi paremmin työllistävään koulutukseen? (N=217)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiain mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan.

Rahoitusmallin uudistaminen

Ennen kaikkea toivotaan riittävää perusrahoitusta koulutukselle. Rahoitusmallilta toivotaan selkeyttä, ennakoitavuutta ja jatkuvuutta. Hyvä rahoitusmalli on riittävän yksinkertainen. Rahoituksen tulee olla mahdollisimman hyvin ennakoitavissa, jotta koulutuksen järjestäjät voivat kehittää toimintaansa pitkäjänteisesti.

Ammatillisessa koulutuksessa on paljon **tukea tarvitsevia opiskelijoita**, joiden ohjaamiseen tehdään paljon töitä, vaikka valmistuminen ja työllistyminen on epävarmaa. Kasvatustehtävän huomioiminen rahoituksessa. Rahoitus ei saa perustua pelkästään **valmistumismääriin ja työllistymiseen** opintojen jälkeen, vaikka työllistymisen painoarvon lisäämisen halu ymmärretään. **Laatu** tulee myös huomioida, panostetaan oppimisen ja osaamisen hankkimiseen. Missään kohdassa opettajalle ei saa tulla oloa *"päästetään läpi, jotta saadaan rahaa"*.

Työllistymisellä tai **jatkokoulutukseen siirtymisellä** voi olla suurempi merkitys rahoituksessa. Eri alojen työllistymismahdollisuudet vaihtelevat suhdanteiden mukaan, joten tämä pitäisi myös huomioida. Monenlaisia mittareita sisältävä rahoituksen malli on tasapuolisempi myös opiskelijoiden kannalta.

Kannusteet **pienempien osaamiskokonaisuuksien** opiskeluun positiivisia, sillä tämä tukee osaamisen päivittämistä ja **jatkuvaa oppimista**. Lyhytkestoinen sitouttaminen esimerkiksi tutkinnon osan suorittamiseen on paljon helpompaa kuin koko tutkinnon tavoittelu kerralla.

Poimintoja aineistosta rahoitukseen liittyen

Nykyinen rahoitusmalli kannustaa lähinnä opiskelijoiden nopeaan ja mahdollisimman helppoon läpipääsyyn. Oppimisen laadulle keskeisin asia - opettajan ja opiskelijan kohtaaminen - jää vähemmälle huomiolle kiristyvissä tulospaineissa. Opiskelijoiden tyytyväisyys opintoihin toki vaikuttaa vähän myös rahoitukseen, mutta muuten vaikuttavuudessa unohdetaan tämä.

Rahoitusjärjestelmä on nyt niin monimutkainen, että on vaikea sanoa, miten siitä saisi kannustavampaa. Tällä hetkellä edes kauppakorkeakoulun perustutkinnon omaava talouspäällikkö ei saa yksiselitteisesti kuvaa siitä, miten pajatso rakentuu.

Koulutuksen järjestäjien perusrahoitusta tulisi vahvistaa. Oppijan työllistyminen ja siirtyminen jatko-opintoihin on rahoitusperusteena kyseenalainen, koska kumpikaan näistä ei ole oppilaitoksen käsissä, vaikka oppijoiden ammattiosaamisen että jatko-opintovalmiuksien hankkimista ohjataankin.

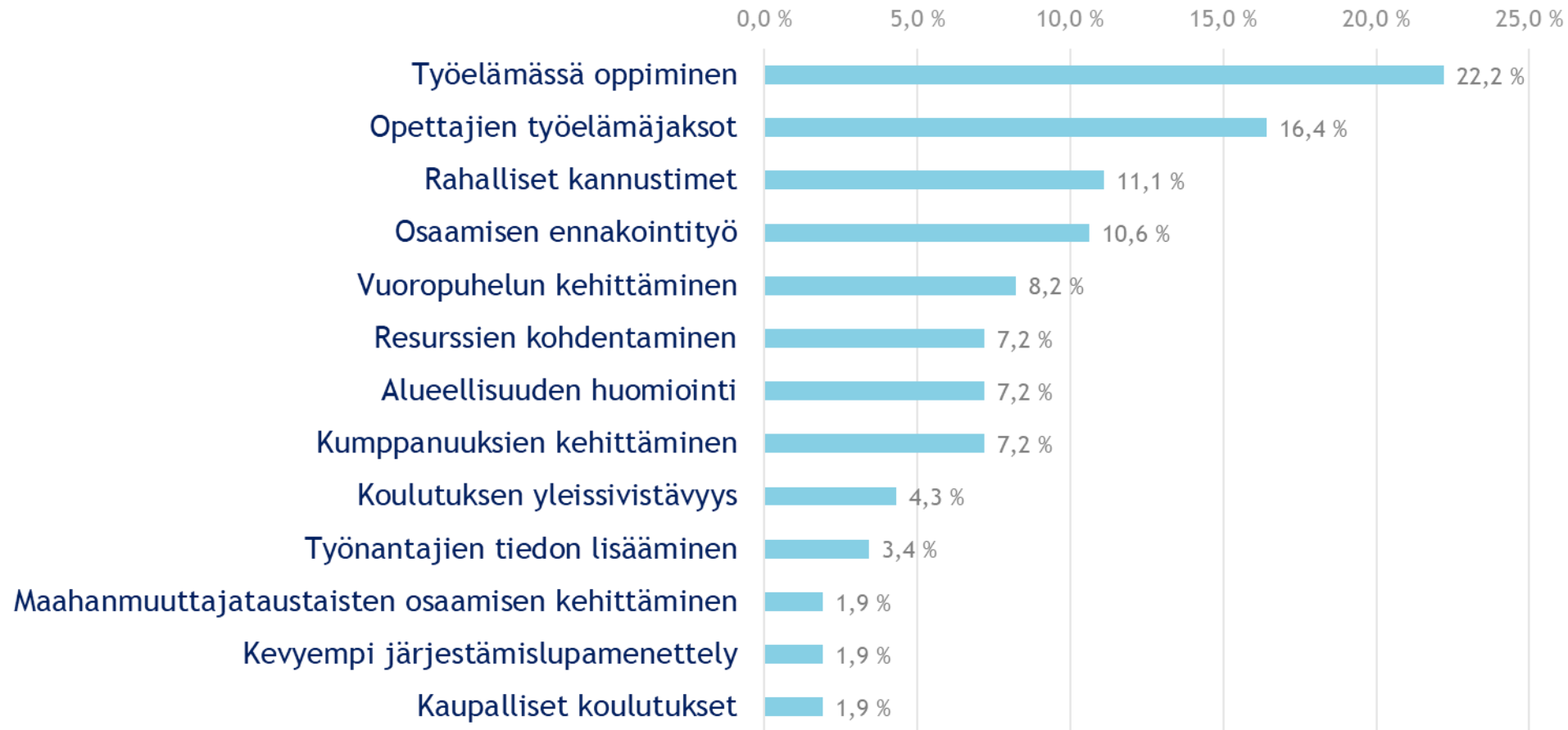
Muutetaan rahoitusmallin sisäisiä painotuksia siten, että opiskelijoiden nopeasta työllistymisestä tai jatko-opintoihin siirtymisestä - esim. 6 kk; kuluessa opintojen päättymisestä - maksetaan koulutuksen järjestäjälle korkeampaa rahoitusta..

Olisi hyvä huomioida, että ammatillisen koulutuksen ainoa tarkoitus ei ole tuottaa työvoimaa elinkeinoelämälle, vaan ammatillisen koulutuksen tehtäväksi on langennut laajennetun oppivelvollisuuden myötä laaja sosiaalinen tehtävä huolehtia opiskelijoista, joilla ei välttämättä ole edellytyksiä opiskeluun ainakaan heti koulutuksen alussa. Näiden opiskelijoiden tukeminen, ohjaaminen, uudelleen ohjaaminen ja erilaisten palveluiden piiriin ohjaaminen on valtavan iso osa ammatillisten oppilaitosten työtä. Miten tämä näkyy rahoituksessa?

Jämför finansieringen för yrkesutbildning med den för gymnasiet - så helt olika fast vi jobbar med samma läropliktiga ungdomar. Finansieringen för yrkesutbildningen är för låg och dessutom oförutsägbar.

Miten ammatillisen koulutuksen ja työelämän yhteistyötä voidaan nykyisestä vahvistaa?

Osallistujat ideoivat monipuolisesti tapoja syventää yhteistyötä työelämän kanssa

Miten ammatillisen koulutuksen ja työelämän yhteistyötä voidaan nykyisestä vahvistaa? (N=208)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan.

Ammatillisen koulutuksen ja työelämäyhteistyön vahvistaminen

Yhteistyö on useiden vastaajien mielestä jo nyt **kohtalaisen hyvällä tasolla**. Erilaisia yhteistyön malleja ja tapoja on useita. Kaivataan lisää **kannustimia** työelämälle osallistua yhteistyöhön. Kiire ja resurssit sekä työelämän että koulutuksen järjestäjien puolella hidastavat toimivien mallien eteenpäin viemistä.

Työpaikoilla tapahtuva oppiminen ja tiiviit yhteydet työelämään kuuluvat ammatillisen koulutuksen toimintaan. Liikaa vastuuta ei voi työelämälle sysätä. Työnantajat odottavat, että opiskelijoilla on ammatilliset perustaidot sekä työelämätaidot hallinnassa. Ratkaisuja etsitään siihen, miten työpaikat voivat paremmin olla mukana ohjaamassa opiskelijoita ja millaisia yhteiskäyttöisiä oppimisympäristöjä ja digitaalisia oppimiskäytäntöjä voisi hyödyntää.

Organisaatiotasolla yhteistyötä viedään eteenpäin mm. **työelämäkumppanuuksia kehittämällä**, verkostoihin ja foorumeihin osallistumalla sekä aktiivisella viestinnällä ja **tiedon lisäämisellä** työnantajien suuntaan. Yksittäisten opettajien tasolla vuoropuhelua edistetään esimerkiksi **opettajien työelämäjaksoja** hyödyntämällä.

Yhteistyötä voisi tehostaa yhteisessä **ennakointityössä** työvoiman tarpeen ja ammattitaitovaatimusten osalta. **Alueelliset osaamistarpeet** eivät aina kohtaa valtakunnallisia opetussuunnitelmia. Tarvitaan lisää alueellisen sopimisen mahdollisuuksia. **Maksulliset koulutukset** ja **paikalliset tutkinnot** auttavat osaltaan. Ketterä tarpeiden huomiointi edellyttää mm. **järjestämislupaprosessien kehittämistä**. Samalla muistutetaan, että ammatillisen koulutuksen muista tavoitteista, **sivistystehtävästä** ja **jatko-opintokelpoisuudesta**. Myös nämä tulee huomioida.

Poimintoja aineistosta työelämäyhteistyöhön liittyen

Ammatillisen koulutuksen TKI-roolia pk-sektorin kehittämiskumppanina vahvistetaan mm. kanavoimalla tähän korvamerkittyä rahoitusta. Opettajien lyhyisiin työelämäjaksoihin tukea/erillistä rahoitusta.

Kannustimia siihen, miten työpaikat voivat nykyistä paremmin olla mukana ohjaamassa opiskelijoita ja ehkä panostusta työelämän ja oppilaitosten yhteiskäyttöisiin oppimisympäristöihin ja digitaalisiin oppimisratkaisuihin.

Ainu ongelma on resurssit. Nyt nähdään, että opettajat hoitavat tätäkin kaiken HOKS hässäkän keskellä. Tarvitaan oma resurssi, joka rakentaa ja ylläpitää yhteistyötä työelämän kanssa yhdessä opettajien kanssa.

Alueelliset osaamistarpeet eivät aina kohtaa valtakunnallisia opetussuunnitelmia.

Työelämäyhteistyö on koulutuksen järjestäjien vastuulla, mutta heillä pitää olla riittävät ja joustavat työvälineet tarpeeseen vastaamiseksi. Tällä hetkellä järjestämisluvut, opiskelijavuosiintiot ja oppisopimuksen järjestämisen rajoittaminen estävät tehokkaan työelämän ja yritysten palvelemisen.

Utbildarna bör ta sig tid att skapa och odla kontakter med näringslivet och ha en kontinuerlig dialog för att snabbt få signaler om önskemål och behov av utbildningar.

Samarbete mellan teknik och teknologi, lärarens närvaro mera på arbetsplatserna och använda mera möjligheten mellan utbildningsavtal och läroavtal under studietidens gång.

Flexiblare skräddarsydd utbildning. Även på olika språk.

Millaisia toiveita ja terveisiä haluat lähettää ministeriölle?

Toiveet ja terveiset ministeriölle

(N=217)

Terveisissä tuotiin esiin **kiitoksia** kentän kuulemisesta ja osallisuuden mahdollistamisesta.

Huolia esitettiin muun muassa **oppijoiden** sekä **opettajien** jaksamisesta ja **kuormittumisesta**. Huomiota toivotaan erityisesti nuorten hyvinvoinnin ja koulukuntoisuuden turvaamiseen. Kentälle toivotaan **työrauhaa** ja aikaa perustehtävälle, ei nopearytmisiä ja isoja muutoksia ainakaan hetkeen. Toimenpiteiden **suunnittelu yhdessä** koulutuksen järjestäjien kanssa on tärkeää. Tarpeen olisi myös kuunnella erilaisia maahanmuuttajien kanssa toimivia tahoja, sekä oppijoita. Esimerkiksi tutkintoperusteiden kohdalla peräänkuulutetaan selkeyttä ja kestävyyttä, ei jatkuvaa uudistamista.

Ammatillisella koulutuksella nähdään olevan oma **selkeä paikkansa** Suomen koulutusjärjestelmässä osaamisen tuottajana ja rakentajana. Ammatillisen koulutuksen **arvostusta** tulee myös nostaa. Ammatillinen koulutus **varmistaa** sen, että myös tulevaisuudessa on osaajia ja tekijöitä työelämän tarpeisiin. Ydintehtävän toteuttamiseksi ministeriön toivotaan mahdollistavan riittävät ja ennakoitavat **taloudelliset toimintaedellytykset**; riittävän perusrahoituksen sekä täydentävän vaikuttavuusrahoituksen.

Ammatillisen koulutuksen kehittämiseen tarvitaan kokonaisvaltaista ohjausta ja toimialat ja organisaatiot ylittävää **yhteistyötä**. Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelee hyvin moninainen joukko opiskelijoita. Lisäksi kentällä on hyvin erikokoisia toimijoita eri puolilta Suomea. **Kentän moninaisuus** tulee tiedostaa päätöksenteossa.

Poimintoja ministeriölle lähetetyistä terveisistä

Tällaisia kuulemismahdollisuuksia lisää ja ehkä vielä keveämmässäkin muodossa ja eri foorumeilla. Kentällä on paljon viisautta ja tietotaitoa, mutta vaikuttamismahdollisuudet ovat yleensä aika kapeat. Kiitos tästä!

Panostetaan ammattiopistojen nuoriin yhdenvertaisesti, ei niin, että lukiolaiset olisivat tärkeämpiä, polarisointia vähemmän. Ylioppilastutkinto ylikorostunut liikaa, lisää väyliä jatko-opintoihin myös ammattiopistoista.

Tarvitaan kokonaisvaltaista ohjausta ja toimialat ja organisaatiot ylittävää yhteistyötä. Lisäksi on sallittava joustoa ja paikallisten toteutusmallien kokeilua, Suomi on hyvin erilainen maa ja jo väkimäärä paikkakunnittain, etäisyydet oppilaitoksiin haastavat toimintaa. Kaikkialla ei voi toteuttaa täysin samalla tavalla. Ottakaa nuorisotyön osaaminen mukaan kouluyhteisöihin opettajien työn tueksi.

Olen huolissani osasta nuoria, kaikkia ei saada koulutuksen avulla autettua. Tällä hetkellä ammatillinen koulutus on osalle nuorista säilytyspaikka/kuntouttava taho. Näin ei saisi olla. Opettajat uupuu. Myös vaativan erityisen tason opiskelijamääriä erityisammattioppilaitoksiin pitäisi saada lisää. Tällä hetkellä vaativan erityisen tuen opiskelijoita on liikaa "tavallisissa" ammatillisissa oppilaitoksissa.

Mera fortbildning för lärare inom de olika branscherna, samarbetsforum mellan skolorna och arbetslivets parter. Mera möjligheter till att skraddarsy examina enligt arbetsplatsernas behov av kompetenshöjning och tillräcklig finansiering för kompetenshöjning och utveckling.

Finansieringen kunde vara smidigare, vi kan inte fortsätta med denna projektcirkus utan finansieringen bör ändras så vi kan anställa personal i långa arbetsförhållanden vilket i sin tur resulterar i trygghet och kontinuitet i yrkesutbildningen.

Varmistamme onnistumisen yhteisen kehittämisen ja dialogisen strategiatyön avulla.